

Klumpe er snavset

FOTO: TOPP2

AF LENE TOPP, WWF VERDENSNATURFONDEN

Min indonesiske kollega kalder den for 'den ufærdige fisk'. *Mola mola* (møllesten) hedder den på latin, *mond-fisch* på tysk, *sunfish* på engelsk og klumpfisk på dansk.

Vi er på Bali for at se klumpfisk i det fri. Stedet er *Crystal Bay*, hvor fiskene kommer for at blive rensset for parasitter. Og det er i denne sårbare situation, at dykkere har mulighed for at observere dem. Klumpfiskene lægger sig på siden som var den i trance, ofte med næsen i sky, og vimpelfisk og andre kulørte størrelser flokkes omkring den og nipper og renser skindet.

Vi har haft en lang snak med dykkeoperatøren om dykning med klumpfisk. En aktivitet, han har arrangeret i snart 15 år, men han er nu bekymret. Mængden af dykkere, og ikke mindst den adfærd, de udviser, er begyndt at genere klumpfiskene, og faren er, at de ikke fortsat vil være at finde i *Crystal Bay*. Men hvad er det der sker?

Vi hopper i vandet og efter et par minutter dukker en op. Det er kæmpe – vel omkring de tre meter fra den ene finnespids til den anden.

Det er stort det her! Vi betragter den intenst et par minutter – og kigger så tilbage. En hær af dykkere er på vej, alle med retning direkte mod klumpfiskene. Arme rækkes ud, som mod en gud eller en rockstjerne. En tager fat om hovedet. En anden rører ved halen. Flashglimt fra de snart obligatoriske små digitale kameraer blitser den i øjnene. Som finale gibber en dykkeguide sin octopus og sender en kaskade af luft op under fisken. Den sætter hastigt af sted ud i det blå. Og det var så den oplevelse! Afkortet med adskillige minutter – fordi man absolut skal røre.

I WWF's arbejde med store karismatiske havdyr kender vi problematikken. Under arbejde med hvalhajer og turisme i Donsol på Filippinerne, fandt man det således nødvendigt at udvikle et regelsæt for hvordan mødet med hvalhajerne skulle foregå. Disse regler taler blandt andet om ikke at røre, ingen brug af blitz, kun én båd omkring en hvalhaj, etc. Det er regler, der skal være en fordel for både hajer og gæster. Og tiden med hvalhajerne forlænges klart når man ikke generer fiskene.

Angående vores ven Klumpe på Bali, så har en række dykkeoperatører og eksperter nu udviklet et regelsæt for dykning med klumpfisk. Reglerne handler i høj grad om at sikre et langt mindre aggressivt møde med fisken.

Den skal have tid til 'at lande' på pudsestationen i fred og ro, inden dykkerne går tættere på den. Klumpfiskene må ikke fotograferes med blitz – og der må naturligvis ikke røres ved den og slet ikke sendes en strøm af bobler op under den.

Vi er som dykkere observatører i et fantastisk miljø, og det er helt i vores egen interesse at påvirke dette miljø så lidt så muligt med vores tilstedeværelse. Vi har mulighed for at vælge dykkeoperatører, der opererer med de nævnte regelsæt, og mulighed for at påpege, når reglerne overtrædes – for det bliver de gang på gang både af dykkere og operatører!

Og i den aktuelle situation kan man jo lige have i baghovedet, at klumpfiskene faktisk kommer til *Crystal Bay* fordi den har et behov for at blive rensset – og ikke fordi den gerne vil fotograferes eller kæles med.

WWF Verdensnaturfonden er en selvstændig dansk organisation i WWF-netværket, som arbejder verden over for at bevare natur og miljø – og for menneskers ret til et værdigt liv i et sundt miljø.

Havet er med sin mangfoldige natur og enestående arter en vigtig prioritet i WWF Verdensnaturfondens arbejde. Læs mere om WWF's arbejde på: www.wwf.dk

for a living planet®

LENE TOPP

Lene Topp er kulturgeograf og har siden 1999 arbejdet for WWF Verdensnaturfonden, specielt med projekter i Sydøstasien. Lene bliver gennem sit arbejde konfronteret med en bred vifte af marine miljøproblematikker. Siden 2002 har hun boet på Borneo sammen med sin mand Claus. De er begge aktive dykkere og undervandsfotografer.

FOTO: TOPP2